

Szélirány az indításhoz

Az 1970-es évek elején, a nagy árvizek idején, először Fehérgyarmat környékén idétlenkedtem a munkásörökkel, majd Szeged, Orosháza következett, ám ide már az Országos Légügyi Parancsnokság küldött, hogy írjak a helikopteresek emberfeletti munkájáról. Az odautazást is „romantikusra” szervezték: egy PZL-101-es „trágyaszóróval” vittek le a szegedi reptérre, onnan egy kis helikopter vitt be a sportpályára, majd onnan egy nagyobb gép röpített el Orosházára, a MI-8-as helikopteresek fő bázisára. A továbbiakban a MI-8-asok mentési munkáiban vettem részt és hallgattam végtelen, tragikus árvízi történeteiket. Ám egy dolog biztos volt: az, hogy nem tudom méltó módon megírni ezeknek az embereknek a hősiességét! Húztam az időt, az OLP nagyon sürgetett, végül odáig fajult a dolog, hogy felrendelték a lakásomra Szentkirályszabadjáról a helikopteresek politikai helyettesét, hogy sürgesse meg a művet.

Mikor megjelent, én elég szivornyás hangulatban voltam, gátlások, titoktartási akármik nuku, így mikor megláttam a tisztet, azonnal nekiestem, hogy a cenzorok úgysem engedik majd azt, amit meg akarok írni. Először azt sem tudtam, hogy mit akarok itt hadoválni, majd eszembe jutott, hogy minden felszállás előtt a hajózók egy hatalmas (nekem litániának tűnő) dumát vágnak le, miközben itt kapcsolnak, ott kapcsolnak, fogantyúkat húzgatnak. Azt is észrevettem, hogy már annyira unják a dramatizált szöveget, hogy néha szinte éneklük, mint egy zsoltárt. Megtudtam, hogy az úgynevezett olvasókártyát kántálják. Kértem is egyet, de mondták, hogy szigorúan titkos. Ez jutott most mámoros eszembe, s már mondtam is, hogy a kártyát szeretném „megzenésíteni”, de ez lehetetlen!

Tévedsz! – mondta diadalmasan „noszogatóm”, nyúlt a táskájába és előhúzott egy olvasókártyát. Azonnal átnyújtotta – nehogy meggondoljam magam! –, hogy a fiúk szóltak neki, hogy tetszik nekem a szövege, ezért hozott egyet ajándékba. A szigorúan titkos kifejezéseket (meglepően kevés volt) a cenzorok már kihúzták, így azt csinállok vele, amit akarok. Elkaptak!

Nem volt visszakozás, dolgoznom kellett, hiszen a „halálosan unalmas” műszaki szövegben valami rejtett, gyönyörű belső ritmust fedeztem fel, s ezt a „mondókát” összekötőszövegnek használva villámgyorsan elkészült a vers. Címe: Szélirány az indításhoz (árvízi olvasókártya). Hogy érzékeljetek valamit ebből a „belső ritmusból” (ami lehet, hogy csak az én piás képzeletemben volt „belső” és „ritmus”), olvassátok el az első „párbeszédet”:

Szélirány az indításhoz?

MEGFELELŐ.

Teherellenőrzés és rögzítés?

MEGFELELŐ.

Bekötő hevederek?

BEKÖTVE.

Hajtómű és ventilátor-záródugók, Rió3 védő?

KIVÉVE.

Kerékfékek?

FELOLDVA.

Kisgázkarok?

SEMLEGESBEN, ÜTKÖZŐN.

Forgószárnyfék?

FELOLDVA.

Egyesített gázkar és korrekció?

MINIMÁLIS.

Valahogy így hangzott, s hála ennek a süket szövegnek, ez a vers is a katonai irodalmi színpadok örök száma lett. A Magyar Ifjúság megint egy teljes oldalt adott, a rádió pedig olyan isteni szereposztásban csinálta meg az általam „dramatizált” verset, hogy ma is szép, nemes, élvezhető.

Azt hiszem, hogy a szegedi árvízhez történő repülés alapozta meg abbéli vágyamat, hogy nekem mindenképpen katonai harci géppel kell repülnöm! 1970-ben elszántan nyüzsögtem az árvizek körül, s nagyon könyöröghettem az illetékeseknek, mert 1971. szeptember 10-én már Kecskeméten, a repülőorvosok „karmai között” szenvedtem. (Hogy miket csináltak velem a „pörgettyűben” és a „BARO-kamrában”, most nem akarom részletezni, hiszen a Sólymok között egy veréb bőségesen és idegborzolóan lefesti szenvedéseimet.)

Szeptember 21-én újra Kecskemétre cipeltek és – hogy megtudjam mi a magyarok istene – egy 8-as és egy 12-es „piro-patronnal” kilóttak – kétszer! – a földi gyakorló katapultból. Aztán jött még egy kabinismereti vizsga Szolnokon, végül 25-én szombaton reggel: a repülés egy MIG-gel, P. Gy. alezredes parancsnoksága alatt.

Az alezredes – első osztályú hajózó – hogy az élmény igazán hatalmas legyen, addig mesterkedett – így fogjam a kormányt, úgy fogjam a gázkart –, hogy végül is csináltatott velem egy szűkített harci fordulót! Mikor megértettem, hogy mit is csináltam, örömben elkapott a magassági részegség! A reptéri toronyban ezt megéreztek, bekapcsoltak egy magnetofont és felszóltak rádión, hogy hogy érzem magam?! És itt jött a rettenet, a kergült eufória, a szigorú éter-etika galád megsértése!

Valami olyasmit üvölthettem, hogy „csodálatosan érzem magam, ezt nektek sohasem tudom megköszönni... ez, ez csodálatos... ez az igazi költészet!... én többet verset nem írok... ba[...] meg stb.!

Már ez is megbocsáthatatlan volt, a körítés meg egyenesen tragédia! Magasztos, kifinomult, emelkedett költői tirádákra számítottak, így a gépünk rádiójára rákapcsolták a reptér összes hangszóróját, a levegőben lévő gépek pilótái is – himnikus óbégatásra számítva – behallgattak a párbeszédbe. Később azt terjesztették, hogy a röhögéstől kis híján lezuhantak! Sajnos az országos parancsnokság földalatti központjában is teljes hangerővel szóltak a hangszórók!

Így történt. Az egész megbocsáthatatlan volt, viszont igazán ekkor fogadtak maguk közé a hajózók és a rakétatüzérek!

Részlet Soós Zoltán kéziratos visszaemlékezéseiből